

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

RAZRED 70 (2)

IZDAN 1 FEBRUARA 1939.

PATENTNI SPIS ŠT. 14666

Černe Oskar, Ljubljana, Jugoslavija.

Kombinirano ravnilo, kotomer in šestilo.

Prijava z dne 12. septembra 1937.

Velja od 1. septembra 1938.

Predmet izuma je priprava, katera omogoča, da se morejo z dvodelnim ravnalom za risanje poljubnih črt ob enem meriti in risati koti. Priprava se more uporabljati tudi kot šestilo.

Namen izuma se doseže s tem, da priprava obstoja iz dveh ravnal, kateri pri zaprti pripravi ležišta vzporedno drugo ob drugem in kateri sta na enem mestu vrtljivo zvezani, pri čemer je okrog vrtišča obeh ravnal razporejen kotomer, dočim sta druga konca ravnal zaključena s krožno črto in posedujeta stopinjsko razpredelnico v svrhu točnejšega merjenja kotov. Priprava nadalje poseduje na ravnilih luknjice za konico svinčnika, katere omogočajo risanje krogov brez posebnega šestila.

Predmet izuma je v naslednjem natančneje obrazložen na podlagi priloženega načrta, kateri kot primer predločuje eno izvedbeno obliko priprave. V načrtu kaže sl. 1 zaprto pripravo v tlorisu, sl. 2 tloris priprave, odprte za 170° in sl. 3 tloris priprave, odprte za 30°.

Priprava obstoja iz dveh ravnal 1 in 2 iz kartona, celuloidea, pločevine ali druge prikladne snovi. Ravnili se pri zaprti pripravi z eno stranico medseboj dotikata. Drugi stranici, ki služita za liniranje, pri tem ležita vzporedno. Obe ravnili sta blizu enega svojega konca vrtljivo zvezani s pomočjo ušice 3. V to svrhu posedujeta ravnili primerna nastavka 4 in 5. Na zgoraj nahajajočem se nastavku 4 je predvidena pušica 6, katera se točno sklada z notranjim robom dotičnega ravnala. Pri odpiranju priprave kroži zgoraj nahajajoči se nastavek 4 s pušico 6 nad drugim ravnalom

1. Okoli ušice 3 in koncentrično z njenim središčem je na vsakem ravnalu natisnjena krožna stopinjska razpredelnica 7 oz. 8, katera obsega stegnjeni kot, razdeljen na 180 oz. 200°. Ta razpredelnica poseduje razdelbo po pet ali deset stopinj. Druga konca obeh ravnal sta zaključena s krožno črto (pri 9), katere polmer gre skozi središče ušice 3. Vsaki izmed teh koncev obeh ravnal je opremljen s stopinjsko razpredelnico v obliki sektorjev 10, 11, katerih središče leži v središču ušice 3 in katera obsega deset do dvajset stopinj, ki sečitajo od znotraj na zunanaj od nič stopinj dalje. Na teh razpredelnicah je označena vsaka posamezna stopinja. Na enem ravnalu 2 je na posebnem polimeru sektorja predvideno večje število majhnih krogov 12.

Priprava po izumu se uporablja kakor sledi: Pri uporabi priprave kot ravnilo se ravne črte rišejo ob vzporednih, ravnih stranicah obeh ravnal 1, 2. Notranji izmed teh stranic sta za merjenje še opremljeni z milimeterskim merilom (pri 13). Za risanje daljših daljic je samo treba eno ravnilo zasukati iz zaprtega položaja za 180° v smislu pušic v sl. 1. Pri tem zunanji, preje vzporedni stranici ravnal padeta v eno linijo, tako da je sedaj ravnilo, tvorjeno od teh stranic, podaljšano.

Če se hoče izmeriti poljuben kot, se notranji stranici obeh ravnal enostavno položita na oba kraka kota. Po tej naravnosti pušica 6 zgornjega ravnala avtomatično pokaže velikost kota v stopinjah na spodnji krožni stopinjski razpredelnici 7. Tak primer je pokazan v sl. 2, katera predločuje izmero kota 170°. Ker je na tej razpredelnici označena samo razdelba od

pet do pet ali deset do deset stopinj, bi se na opisani način ne mogli točno izmeriti koti, katerih velikosti se nahajajo med vrednostmi pet in deset, n. pr. kot 37° . Tu se v smislu izuma uporabljata oba sektorja 10 in 11. Če se hoče n. pr. izmeriti kot 37° (sl. 3), se eno ravnilo (1) zopet položi na en krak kota, nakar se s pomočjo krožne razpredelnice 7 in pušice 6 naravna drugo ravnilo tako, da obe ravnili oklepata n. pr. kot 30° . Ta naravnavar se more izvesti precizno, ker je na razpredelnici 7 vrednost „30“ označena. Če se je poprej en krak kota podaljšal, tako da sega nekoliko preko roba enega sektorja (11), se more na tem sektorju sedaj točno odčitati število stopinj, za katere je merjeni kot večji od 30° . V našem primeru je to 7° , tako da znaša torej merjeni kot $30 + 7 = 37^\circ$. Do enakega rezultata bi tudi prišli, ako bi se ravnili najprej naravnali na kot 35° , nakar bi se na sektorju (11) odčital pribitek 2° , torej zopet $35 + 2 = 37^\circ$. Ravnili bi se končno mogli naravnati tudi na večji kot, n. pr. 40° , nato pa bi se diferenca do merjenega kota s pomočjo sektorja odštela, torej $40 - 3 = 37^\circ$. Pri vseh teh operacijah je vrh kota viden skozi centralni prevrt 14 ušice 3. Razvidno je torej, da sektorska razpredelnica 10 oz. 11 omogoča točno merjenje kotov, pri čemer se more pri zadostni dolžini ravnil na sektorjih predvideti tudi razdelba na pol stopinje in celo finejša razdelba. Priprava po izumu omogoča tudi risanje poljubnih kotov, kar je po gornjem brez nadaljnjega razumljivo. Iz gornjega opisa je nadalje razvidno, da se morejo s pripravo meriti tudi koti brez vrha. Radi poenostavitve merjenja in risanja kotov more biti spodnje ravnilo 1, t. j. ono ravnilo, nad katerim kroži pušica 6, izdelano iz prozorne tvarine, tako da se skozi to ravnilo vidi dotični krak kota, ki pri neprozorni tvarini tega ravnila sicer mora segati preko konca ravnila.

Priprava po izumu se slednjič more uporabljati tudi kot šestilo. Če je treba na hitro narisati krog, se ustrezajoči krog 12 na ravnilu 2 prebode z iglo in skozi nastalo luknjico se nastavi konica svinčnika, katere more sedaj zarisati krog ali lok, pri čem-

er se ušica 3 fiksira n. pr. enostavno s tem, da se z roko pritiska na papir.

Patentni zahtevi:

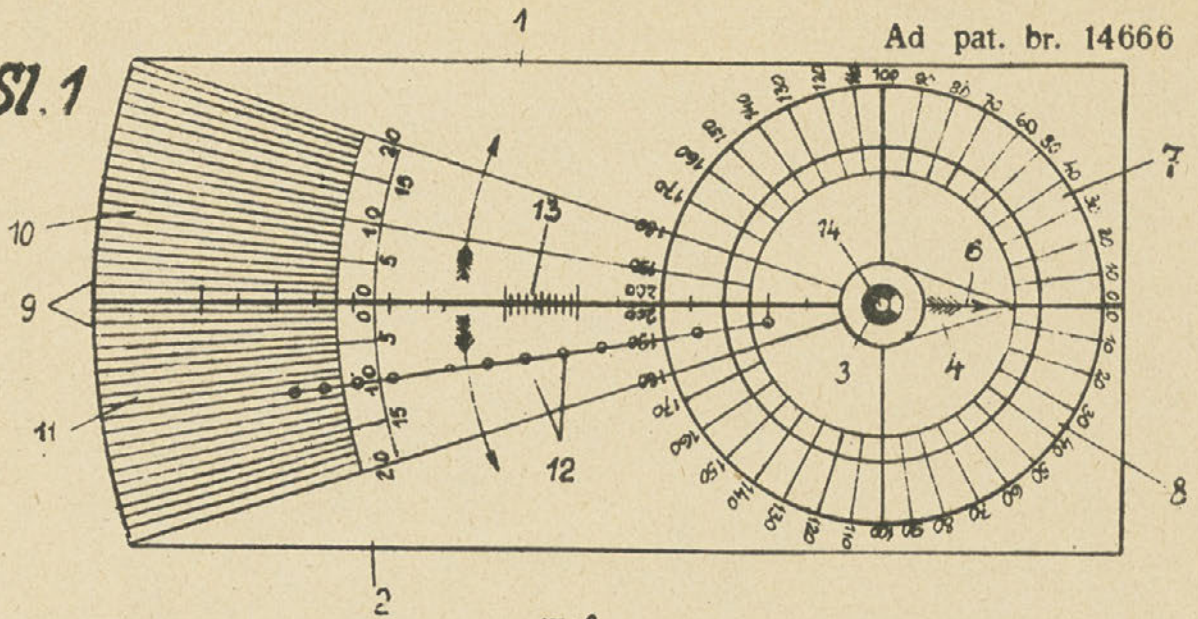
Kombinirano ravnilo, kotomer in šestilo, označeno s tem, da obstoja iz dveh ravnil (1, 2), kateri pri zaprti pripravi ležita vzporedno drugo ob drugem in kateri sta na enem mestu medseboj vrtljivo zvezani, pri čemer je okrog in koncentrično z vrtilščem ravnil predvidena na vsakem ravnilu krožna stopinjska razpredelnica (7, 8), katera obsega po en stegnjeni kot (180 oz 200°) in poseduje razdelbo na pet in deset stopinj, dočim sta druga konca ravnil zaključena s krožno črto in posedujeta stopinjsko razpredelnico v obliki sektorjev (10, 11), katerih središče leži v središču vrtilšča ravnil in katera posedujeta podrobnejšo razdelbo v svrhu točnega merjenja kotov, in da so na enem ravnilu (2) predvidena sredstva (4, 6), katera omogočajo odčitavanje velikosti merjenega kota na krožni stopinjski razpredelnici (7) drugega ravnila (1), in sredstva (12), katera omogočajo uporabo predmetne priprave kot šestilo.

2.) Priprava po zahtevu 1.), označena s tem, da sta ravnili (1, 2) medseboj vrtljivo zvezani s pomočjo ušice (3), katera poseduje na sredini prevrt (14) in da ravnili v svrhu spojitve in pravičnega medsebojnega vrtilnega premikanja posedujeta na zveznem mestu primerna nastavka (4, 5), pri čemer je na zgornj ležečem nastavku (4) označena pušica (6) za odčitavanje velikosti merjenega kota, katera pušica se pri zaprti pripravi točno sklada z notranjim robom dotičnega ravnila.

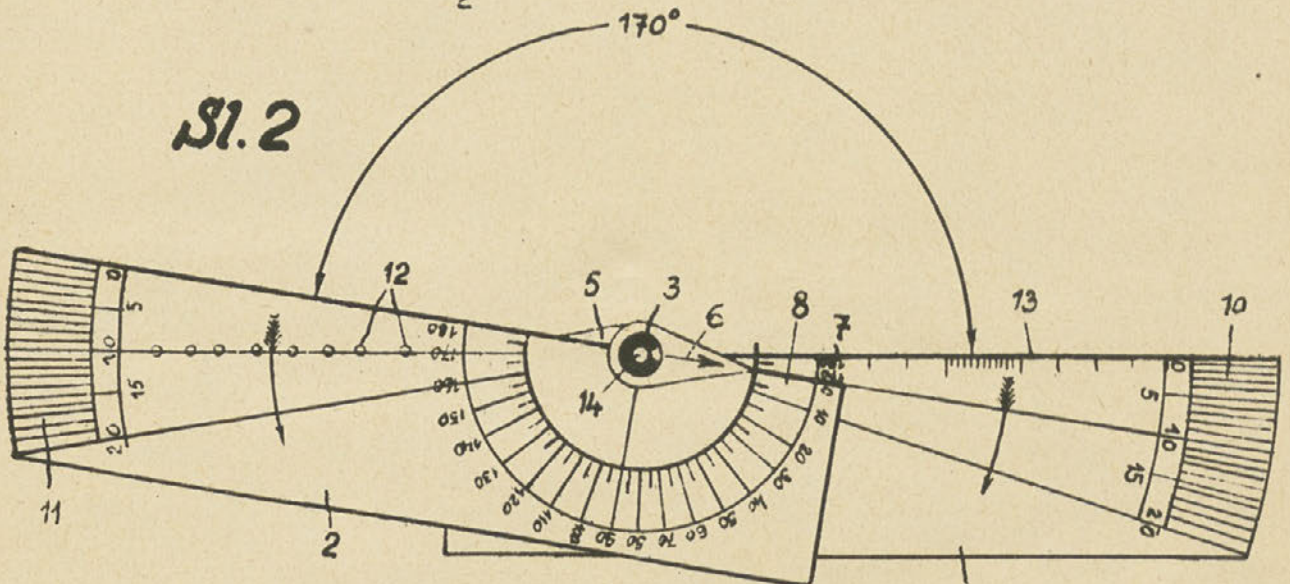
3.) Priprava po zahtevu 1.), označena s tem, da je na enem izmed ravnil predvidena vrsta majhnih krogov (12), ki so z ozirom na vrtilšče ravnil medseboj radijalno premaknjeni in služijo za nastavitev konice svinčnika pri risanju krogov.

4.) Priprava po zahtevu 1.), označena s tem, da so na sektorskih razpredelnicah (10, 11) označene vsaj posamezne stopinje, pri čemer so stopinje naznačene od nič stopinj dalje, pričenši pri notranji strani ci ravnila.

Sl. 1

Sl. 2

Sl. 3

